

חוק המחנה. ע"כ. ומדלל כתב במחנה לוי שנכפלה האזהרה באל המקדש לא תבוא ש"מ קרא דאל המקדש לא תבוא לאו במחנה לוי איירי ועוד מדלמד מקרא דאל המקדש לא תבוא אזהרה לכל הטמאים אף לאין טומאה יוצאה מגופם, ש"מ דיולדת חוק ימי טוהר מותרת במחנה לוי, והשתא הוה דומה דומה. אבל אם אסורה אפי' למחנה לוי איך נלמד ממנה לשאר טמאין שמוותרין במחנה לוי, אלא ודאי דעת רמב"ם כדעת חוס' פסחים דקרא במחנה שכינה הא במחנה לוי תבוא, וכן כתב אבן עזרא אל המקדש חזר אהל מועד ובעזרה. וכן מוכח בנ"כ בכל קודש לא תגע יכול אף מן המעשר ח"ל ואל המקדש לא תבוא מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קודש שיש בו נטילת נשמה יצא המעשר, ואי מקדש כולל גם מחנה לוי א"כ אדרבא מה מקדש בין יש בו נטילת נשמה הוא מחנה שכינה בין אין בו נטילת נשמה מחנה לוי אף קודש בין יש בו נטילת נשמה קדשי מזבח בין אין בו, הוא המעשר. הנה נתבאר בבירור גמור דקרא במחנה שכינה לבד עכ"ל.

הרי שהא"נ הכריע כדעת החוס' בפסחים ז"כ והרמב"ם שכל טבול יום מותר בהר הבית וא"כ בטבילת מים חיים בודאי מותר טבול יום בהר הבית, אפילו אם נקטינן בחומרא לחשוש שיש כאן גזירה של זבין. ושם שפיר אפשר להלויים לקיים השמירה אפילו בזמן הזה, וכאן שספק דאורייתא ונפרט בספק חיוז עשה א"כ באמת מחויבים לשמור.

סימן ט

בדין שמירת לויים אם בעינן לוי מיוחס

ביאור בדין שמירת לויים אם בעינן לוי מיוחס ופלפול במה שאין טומאת נגעים נוהג בזמן הזה

בדין שמירת המקדש נשאלתי מידידי ר"ח בנימיני נ"י, אם צעין בזמן הזה לוי מיוחס. והנה באמת נראה שהרמב"ם כתב בפרק ז' מהלכות תרומות הלכה ט'

ו"ל: "לפיכך כהן קטן שעדיין לא ראה קרי וקטנה שעדיין לא ראתה דם נדה אוכלין אותה תמיד בלא בדיקה שחוקתן שלא יצאה טומאה עדיין עליהם והמנורע הרי הוא כמי שטומאה יוצאה עליו מגופו והוא שיטמא אותו כהן מיוחס אבל קודם שיטמאנו הכהן טהור הוא". הרי מבואר שבטומאת נגעים צעין כהן מיוחס, ועיין ברדב"ז שכתב ו"ל: "והוא שיטמא אותו כהן מיוחס וכו'. דכתיב ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע ואפי' שנראו בו סימני החלט הרי הוא טהור עד שיטמאנו כהן מיוחס ומזה הטעם אין טומאת נגעים נוהגת בזמן הזה שהרי טהרת המנורע נוהגת בארץ וח"ל בפני הבית ושלל בפני הבית אלא ודאי מה שלא נהגו בה מפני שאין עתה בינינו כהן מיוחס". וא"כ כיון שהראב"ד אומר שדין שמירה בכהנים מדמינן לדין ראיות נגעים ע"כ הלא לריך כהן מיוחס וכיון שאין עכשיו כהן מיוחס אולי אין הכהנים מחויבין בשמירה.

אלא שתיקר תירוטו של הרדב"ז הוא רק אם נימא שעכשיו הם ספק כהנים, אבל אם נימא שרוב כהנים הם כשרים והולכים בתר רוב א"כ אכתי ז"ע למה אינו נוהג בזמן הזה כיון שהכהן יכול לטהרו. — הראוני דברי המראה כהן (לצעל תפארת ישראל בפתיחה למסכת נגעים) אומ' ל"ט שכתב שהגרע"א הניח הענין בחימה והחפ"י עצמו תירץ ו"ל: כל דיני מנורע ונגעים וטהרתן נוהג בין בארץ או בחו"ל [חוץ מנגעי בתים שאינו נוהג רק בבתי א"י וכמס"ל] בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית [תוספתא דנגעים פ"ח, ורמב"ם פ"א מטו"ז]. ומימי תמהתי למה אין נוהגין כן בזה"ו, וזכרתי ימים מקדם, שצילדתי הצעתי תמיהתי זו לפני הגאון הגדול מה' עקיבא זצוק"ל, והשכני שגם הוא תמה על דבר זה, ושאלו לו תירוח המתקבל על הדעת.

והשתא דקשישנא לדרדקי נ"ל דאף דאין לתרץ משום דלטהרתו לריך העצרת תער על כל צערו, ומדאין אנו בקיאים ביחוס כהונה (כרמג"א סי' ר"א סק"ד) לפיכך לא נרצה לסמוך על חזקת כהונה של זה, לעבור על כמה לאוין, בהעצרת תער בזקנו ופאת ראשו שאפשר הוא שלא במקום מנוה, ואין ספק מוציא מידי

ודאי (כנדה ט"ו ז'). אבל אין זה חירוק מספיק, דחינה נגעי אדם, אבל נגעי צמים בא"י, ונגעי בגדים בכ"מ מאי איכא למימר.

אולם נ"ל דצנתיים ובגדים איכא אפוקי ממונא מחזקת מריה, לנתוך הבית ולשרוף הצגד, לא אלימא חזקת כהונה נגד חזקת ממון, ואף שבזמן הבית היו שורפין וסוקלין אחזקות (כקידושין פ' א'), היינו צהחזיק א"ע לכך מכח טענת צרי, אבל הנך כהני צוה"ז, שאינן מחזיקין א"ע לכהנים, רק מכח טענת ספק, והרי אין החלט נגע נעשה רק ע"י כהן מיוחד, לפיכך לא סמכו על ראיית הכהן גם לענין טהרתו בצפרים [ועי' בחמר בקדש סי' כ"ו שהארכתי שם בס"ד] וגם צננע אדם יש ספק שמא אינו כהן, ואיך יקיף פאת ראשו צנתק או איך יקיף ראשו ויעציר מער על זקנו כשיתרפא", עכ"ל ובחומר בקדש האריך עוד צוה.

ולכאורה גם תירוטו לא יעלה ג"כ אלא רק אם נימא שהוא עכשיו בספק כהונה אבל אי נקטינן שרוב כהנים כשרים ורק החמירו צוה א"כ למה נבטל מ"ע מן התורה, ואולי כיון שיש לו חזקת טהרה אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה והוה ליה ספק לענין נגעים ואינו מחויב מספק מן התורה לשאול את הכהן, ועיין בשב שמתחלה, מה שהוצא שם בשם הר"ש, ברם כל זה אמרתי בדרך פלפול, אבל צאמת מסתבר שצברת הרדצ"ז ינחא רק אי נימא שהכהנים הם בספק אבל אי נקטינן שרוב כהנים הם כשרים נע"ג צאמת למה אין טהרת מצורע נוהג בזמן הזה כחמיהת הגרע"א ז"ל, ואמנם אפילו לדעת הרש"ל שכהנים של זמנינו הם בספק אכתי צריך להבין למה לא ילך אל הכהן להראות נגעו מספק.

ברם אפשר לומר שאין צוה תקנה שהרי לעולם ישאר הדבר בספק, שאולי זה הכהן המטמא הוא כהן מיוחד וכהן המטהר אינו כהן מיוחד וא"כ לעולם חלוי הוא צכהן אחד, וינא מזה חורצא גדולה, שהרי גם כהן עם הארץ יכול לראות נגעים וכשיכעוס עליו יטמא אותו מספק, ואי אפשר לו לטהר לעולם רק על ידי כהן זה, וגם מה יעשה בעובדא שהיה מצורע ונתרפא

ואח"כ אין הכהן כבר בעולם, ונראה עוד כיון שאי אפשר לטהרו אח"כ על ידי כהן אחר אם יטמאנו הכהן אולי אינו מחויב לילך אל הכהן דהלא קיי"ל המצוה אל יצונו יותר מחומש, ובדאי שנעשה גופו טמא זהו שוה אללו יותר מחומש, ובשלמא כשאפשר לקיים דיני נגעים בשלימות הלא זהו ענש המצוה בהכי חייבה רחמנא אבל הכא הלא אי אפשר לו לטהר אח"כ דאין כהן מיוחד שיטהרנו אפשר אינו מחויב להכניס ענמו בטומאה, ודוגמא לדבר מש"כ בא"נ יו"ד שכ"א וז"ל: "שאלה ילד הנולד צרגל עקום ורופא מומחה אומר שיש אופן ליישר הרגל ע"י גופסין כל עוד שהעצמות של הילד רכים, ואם ימולו אותו קודם יתקשו העצמות ולא יהיה אפשר אח"כ ליישר הרגל, אם אם יעשו האפיראציע (גופסין) עתה יוחלש עי"ז הילד ולא נוכל למולו ביום ח', אם מותר לעשות האפיראציע לדחות המילה בזמנה או למולו אף שעי"ז ישאר הילד בעל מום". וכתב באבני נור וז"ל: תשובה אם האמת כדברי הרופאים הדבר ברור דמותר לעשות האפיראציע דמ"ע אינו מחויב לצונו עלי' הון רב (כדאיתא באו"ח סי' תרנ"ו, בהג"ה) כ"ש שלא יהיה הולד בעל מום, עכ"ל.

סימן י

פלפול בדין פקו"ג שדוחה מילה

ברם בענש דינו של רבינו האבני נור אם צריך לדחות המילה בזמנו כדי שלא ישאר הילד בעל מום, אם כי דבריו ברורים בפסק הלכה וא"צ חיזוק, נ"ל שיש לדון צוה מצד אחר בדבר חדש לגמרי, דהנה במסכת יצמות (דף ע"א:) אמרינן כשהיו ישראל במדבר לא מלו את צניהם מפני הסכנה, וילפינן לה מקרא ולכאורה קשה דבגמרא שקיל וטרי ציומא פ"ה, מנין לפיקוח נפש דוחה שבת וקשה דליליף מכאן ממילה, שהרי מילה דוחה שבת ופקוח נפש דוחה מילה א"כ כ"ש שפקוח נפש דוחה שבת, ושמעתי אומרינן בשם הגאון רבינו שמחה בעל האור שמח זז"ל לתרץ דאי אפשר ללמוד מכאן שפקוח נפש דוחה שבת דנחזה אן אלל מי הוא הפיקוח נפש ועל מי הוא החיוב, הלא